

SOSNA ZWYCZAJNA NIEZWYCZAJNE DRZEWO

Spójrzcie, ile pięknych, wysmukłych drzew dookoła! To **sosny zwyczajne**. Rosną one przez całe swoje – bardzo długie – życie. Kiedy są już stare, czyli liczą sobie około 200 lat, miewają nawet po 40 metrów wysokości.

Aby drzewo mogło dożyć tak sędziwego wieku, musi się dobrze zabezpieczyć przed atakiem szkodników, przed nadmierną suszą, przed mrozem.

Bardzo dobrą ochroną jest **kora**. Okrywa ona szczelnie cały pień, tak jak my okrywamy się płaszczem. Kora, podobnie jak nasze ubrania, z czasem niszczy się, głęboko pęka i łuszczy cienkimi płatami.

Dlatego każde drzewo co jakiś czas wytwarza nowe warstwy tej osłony. U sosny zwyczajnej kora jest przebarwiona na kolor czerwony. Jeśli podniesiecie głowy, zobaczycie, że barwa ta jest najintensywniejsza w górnej części pnia.

Sosna to **drzewo iglaste**. Czy wiecie, co to oznacza? Spójrzcie na jej liście. Mają postać igiełek: są długie, wąskie i wyrastają zawsze po dwa z jednego miejsca na gałązce. Takie liście to niesłychany skarb dla sosny. Są one małe, a ich powierzchnię pokrywa gruba warstwa wosku. Dzięki woskowej ochronie liście te mogą wytrzymać nawet największy mróz. To dlatego sosna nie zrzuca ich na zimę.

Jej **szyszki** na pewno wszyscy świetnie znacie. Zbierzcie proszę po kilka spośród tych, które leżą na ziemi – zaraz przyjrzymy się im dokładniej. Mają one kształt stożka – są szersze w części dolnej, a zwężają się ku górze. W każdej szyszce na wspólnej osi osadzone są twarde, zdrewniałe **łuski**. Pełnią one bardzo ważną funkcję: chronią **nasiona**, które dojrzewają przez trzy lata. Po tym czasie łuski rozchylają się, a uformowane nasiona wypadają. Dopiero wtedy szyszka, pusta już, spada na ziemię. Czyli te, które zebraliście, spełniły już swe zadanie.

Jeśli jest ciepło, nasiona, które upadną na wilgotną glebę, zaczynają kiełkować. Wyrastają z nich niepozorne, młode roślinki. Nazywamy je **siewkami**. Wszystkie nasiona kiełkują w ten sam sposób: najpierw wyrasta korzonek, a dopiero potem mała, kilkucentymetrowa łodyżka z liśćmi. Liście są oczywiście igielkowate, bardzo miękkie i wygięte w górę. Może rosną tutaj jakieś siewki sosny?

Sosna zwyczajna już od wieków jest cenionym drzewem gospodarczym. Dawniej wykorzystywana była głównie jako materiał opałowy. Dziś ma ona znacznie szersze zastosowanie. Miękkie drewno sosny można bardzo łatwo obrabiać. Dlatego tworzy się z niego meble oraz niektóre drewniane elementy budynków, na przykład ramy okienne, drzwi lub parkiety.

Z drewna wytwarza się również **papier**. Jego produkcja jest procesem trudnym i długotrwałym. Najpierw, dzięki moczeniu w specjalnych preparatach, drewno rozwarstwia się na wiele cieniutkich włókien. Później włókna takie sprasowuje się w cieniutkie warstwy i suszy. Na koniec owe warstwy układane są w wielkie arkusze lub wstęgi, a potem cięte na małe kartki papieru, na przykład takie, jakie macie w swoich zeszytach. Jeśli kartki mają być śnieżnobiałe, w paski, czy w kratkę, przed pocięciem papier jest farbowany.

W młodych pędach liściach i pączkach sosny znajdują się wonne olejki oraz gorzkie w smaku substancje, które nazywamy **garbnikami**. Mają one duże znaczenie lecznicze. Pomagają zwalczyć objawy przeziębienia bądź grypy.

Nasiona ukryte w szyszkach są cennym pożywieniem dla wielu zwierząt leśnych. Chętnie zjadają je dzięcioły i wiewiórki.

Zranione miejsca sosna zasklepia lepką **żywicą**. Leśnicy czasem celowo nacinają pień drzewa, by uzyskać nieco żywicy. Produkuje się z niej klej, kadzidło, a nawet lekarstwa. W pierwszej gumie do żucia również znajdowała się żywica.

